

I. Stein. L.D.S., H.D.D., R.C.S. (Engl.), M.D.S. (Rand). *Oral Sepsis as a Source of Focal Irritation*. Dissertatie tot het behalen van de graad van Master of Dental Surgery a/d Universiteit van de Witwatersrand te Johannesburg.

Sinds in 1910 de Engelse internist Hunter in zijn opzienbarende rede in Canada, de Amerikaanse tandartsen beschuldigde van „American Septic Dentistry”, heeft de rol van de Oral Sepsis de belangstelling in de tandheelkundige literatuur in hoge mate gewekt en gehouden. Ook dit Tijdschrift heeft zich in deze niet onbetuigd gelaten en hoog liepen de meningsverschillen over de grootte van het gevaar dier Oral Sepsis.

Ook thans is in deze de rust nog steeds niet teruggekeerd en naast degenen, die deze mogelijkheid schouderophalend voorbijgaan, vindt men de fanatici, die iedere wortelkanaalbehandeling afwijzen om de tegenovergestelde reden.

Dr. Stein nu heeft in een voortreffelijk gedocumenteerde dissertatie, toegelicht door een 27-tal „gevallen” het gehele vraagstuk weer eens van alle zijden, zo objectief mogelijk bekeken, zodat een ieder, die tot op de huidige dag op de hoogte wenst te zijn van de waarschijnlijkheid en de mogelijkheden, goed doet dit boekje te lezen.

Op de twee vragen in deze dissertatie gesteld:

1. Wat zijn de klinische en diagnostische criteria voor de zekerheid, dat in een bepaald geval er een causaal verband bestaat tussen de orale focus en de systeemaandoening, en dat de laatste niet genezen kan of zal zonder verwijdering van die focus?

2. Als zulk een verband bestaat, hoe is dan de werking?

geeft Dr. Stein de volgende antwoorden:

1. Mondsepsis als een aetiologische factor in het bestaan van algemene aandoeningen is allereerst een bron van plaatselijke irritatie, in de meerderheid der gevallen gecompliceerd door het feit, dat de irritatie van bacteriële oorsprong is.

2. Pathologische processen zoals erosie en abrasie van het glazuur, uitgebreid blootliggend cement en geïmpacteerd en niet doorgebroken elementen zijn bronnen van focale irritatie, waar de bacteriële factor geheel afwezig is of tot een minimum gereduceerd.

Deze processen zijn in staat ziekelijke aandoeningen in ver afgelegen plaatsen in het lichaam te veroorzaken.

3. De klinische associatie tussen mondsepsis en verschillende gestelsaandoeningen hangt van 3 fundamentele factoren af:

a. De tandheelkundige afwijking kan een bron van primaire irritatie zijn;

b. De tandheelkundige afwijking kan een secundaire bron van irritatie zijn;

c. De tandheelkundige afwijking kan het eindresultaat zijn van een neurodystrophisch proces, dat zijn oorsprong vindt in een ander deel van het lichaam.

4. De behandeling van orale focale infectie wordt bepaald door nauwkeurig klinisch onderzoek en diagnose, niet alleen van de lokale tandheelkundige afwijking, maar van al de algemene verschijnselen, die met focale infectie verband kunnen houden.

5. De nauwste samenwerking tussen tandarts en arts is een essentiële voorwaarde bij het onderzoek en de behandeling van orale focale infectie.

6. De nu en dan voorkomende exacerbatie van een algemene aandoening na de chirurgische verwijdering van dentale foci is het gevolg van het veroorzaakte trauma aan het zenuwstelsel.

7. De grote hoeveelheid nieuwe feiten, die het zenuwstelsel mede aanwijzen als een factor in de pathogenese van deze aandoeningen en de toepassing van deze feiten in reeds bestaande wetenschappelijke werkwijzen, is de basis, waarop verder onderzoek inzake orale focale infectie behoort te zijn gericht.

CH. F. L. NORD

Dr. med. Dr. med. dent. Julius Jantzen. *Die Verhütung von Stellungsanomalien*. Verlag „Zahnärztliche Welt“, G.m.b.H. Konstanz. D.M. 5.50.

Ziehier nu een boekje van 75 bladzijden (met evenveel illustraties), dat ongetwijfeld in een behoefte voorziet.

De schrijver, chefarts van de Krupp-Zahnklinik te Essen, heeft op schrift gesteld, hetgeen voordien in cursussen van Voortgezet Onderwijs behandeld is en hij heeft daar zonder twijfel een goed werk mee gedaan, omdat hier de practicus aan het woord is, die na veel ervaring op eenvoudige wijze uiteenzet, wat de oorzaken zijn van de orthodontische afwijkingen bij het jonge kind en hoe deze zijn te verhelpen.

Nieuws vertelt hij daarbij uiteraard niet, maar het geheel is zó logisch opgebouwd en toegelicht, dat ieder belangstellende daar voor zijn dagelijkse praktijk veel nut en lering uit kan trekken.

Men bemerkt overigens, dat deze Duitser wat de literatuur betreft, zeer Duits georiënteerd is en ook dat het isolement der laatste tien jaren zich laat voelen. Zo zijn bijvoorbeeld de weinig prettige banden, zoals Schwarz die indertijd heeft aangegeven voor het beletten van mondademhaling, door de vestibulairplaat achterhaald en verder behoeft men

de terecht aanbevolen kapjes met hellend vlak niet van zilver te maken, maar van helder kunsthars, hetgeen aesthetisch voor de patiënt een grote winst betekent.

Merkwaardig is zonder twijfel, dat in de West-Europese landen langzaam maar zeker, de prophylaxe, gemeengoed in de orthodontische praxis is geworden, terwijl in het overigens zo progressieve Amerika het nut en de noodzaak van deze maatregelen nog vrijwel in het geheel niet wordt ingezien.

Vandaar dat men dit boekje in de handen van iedere student en algemeen practicus zou wenschen, benevens in die van de Amerikaanse orthodontist.

CH. F. L. NORD

Prof. Silvio Palazzi. *Trattato di Odontologia*. Volume I. Vierde, vermeerderde en bijgewerkte druk. Editore Ulrico Hoepli, Milano. — L. 7.500.—.

Verschenen is de vierde druk van het eerste deel van *Palazzi's* bekende handboek over de tandheelkunde, dat vrijwel tot de huidige dag is bijgewerkt.

Sinds bijna een kwart eeuw geleden de eerste druk verscheen, is er in de tandheekkundige wetenschap heel wat veranderd en de schrijver, sindsdien internationaal een der prominente figuren in de Odonto-Stomatologie en misschien de hardste werker, heeft daarmede rekening gehouden.

Dit eerste deel bevat de geschiedenis der tandheekkunde, de anatomie, physiologie en biologie, pathologie van de mondholte, anaesthesie, semiologie, Roentgenologie en de conserverende therapie, waarbij hij de medewerking had van Bracchetti, Giovanni Hruska en Smerchinich.

Zoals bekend, is in Italië alleen de arts bevoegd de tandheekkunde uit te oefenen en derhalve is dit boek geschreven voor artsen-specialisten, hetgeen het grote voordeel heeft, dat elementaire kennis van de basiswetenschappen bij de lezers wordt verondersteld en zodoende alleen het stomatologisch wetenschappelijk belangrijke wordt gepubliceerd.

Dat daarbij door de ARPA-enthousiast Palazzi een hoofdstuk van ruim honderd bladzijden met een 40-tal illustraties wordt gewijd aan de paradentopathiën, zal niemand verbazen.

Wel kan men zich bij voortduring verwonderen over de verbluffende kennis en belezenheid van de auteur op vrijwel ieder onderdeel van zijn beroep.

Het is uitermate jammer dat de Italiaanse taal voor velen een beletsel zal zijn dit voortreffelijk uitgegeven werk van bijna 1000 bladzijden en $\pm$ 700 fraaie, gedeeltelijk gekleurde, illustraties te bestuderen. Een Engelse vertaling zou, naar de mening van referent, een aanmerkelijke aanwinst betekenen voor de tandheekkundige literatuur.

CH. F. L. NORD

Dr. G. Axhausen, Professor an der Universität Berlin 1940. *Allgemeine Chirurgie in der Zahn-, Mund- und Kieferheilkunde*. Verlag Carl Hauser, München, 4e druk 1949, 461 blz. D.M. 32.

Het boek van Prof. Axhausen is — zoals hij in de inleiding zegt — een samenvatting van colleges, die hij voor de studenten hield. Het is een studieboek dat hoofdzakelijk voor studenten en niet voor tandartsen geschreven is.

Hij behandelt in dit boek niet alleen de algemene chirurgie toegepast in de kaakchirurgie maar ook de grondbeginselen van de pathologische anatomie en bacteriologie. Dat dit boek tijdens de oorlog is geschreven blijkt ieder ogenblik uit zijn uitlatingen, waarin als hoofddoel gesteld wordt: de gewonde soldaat zo gauw mogelijk „gefechtstähig“ te maken.

In het eerste gedeelte behandelt hij de verwondingen, klinisch en pathologisch anatomisch, de wondgenezing en de behandeling. Alles in zeer mooie en duidelijke taal met fraaie illustraties. Het mooiste gedeelte is de klassieke beschrijving van de wondgenezing met en zonder infecties. Bij de behandeling mis ik echter de toepassing van plasma en sulfapraeparaten. Volgens hem hebben wij bij de verzorging van verse wonden geen „Wundheilmittel“ nodig. De nauwkeurige chirurgische verzorging blijft eerste vereiste bij de behandeling van oorlogsverwondingen. Tegenover de werking van sulfapraeparaten neemt hij een afwachtende houding aan. De penicillinetherapie wordt alleen in een kort zinnetje aangeroerd.

Bij het hoofdstuk over transplantaten behandelt hij de inplantaties en transplantaties. Voor ons tandartsen is de tand-transplantatie het belangrijkste. Volgens hem hangt het succes af van de toestand van het peridontium; dat moet zoveel mogelijk intact blijven. Indien het peridontium beschadigd is, krijgen we wel het vastgroeien van het element, maar dat zal binnen enkele jaren veranderd worden in beenweefsel, waarna het element afbreekt.

Bij het hoofdstuk infecties miste ik de behandeling van de „dry-socket“ welk probleem wij toch dagelijks ontmoeten.

Als een belangrijke oorzaak voor de infectie in de mond, vindt Axhausen de krypten van de tonsillae en de pockets, die ontstaan bij de moeilijke doorbraak van derde molaren die hij „Schlupfwinkel-Infektion“ noemt.

De gezwellen behandelt hij volgens de klassificatie van Virchow in vier groepen met zeer mooie en duidelijke foto's van microscopische praeparaten.

Collegae, die hun kennis van de kaakchirurgie en wat ermede samenhangt willen opfrissen, kan ik het werk warm aanbevelen. BARSONY